

FOTO NO PIXABAY.COM

<< Apkures samazināšana ziemā vēl esot ar "Lielā dzintara" telpu nomniekiem – Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas, orķestra un ēdinātāju – pārrunājams jautājums. Viņiem esot pašiem savi skaitītāji, pēc kuru rādījumiem paši attiecīgi norēķinās. "Nomniekiem esam ieteikuši taupīt, bet mēs ļoti neiejaucamies viņu komforta zonā. Daudz samazināt gan nevarēs, no 22 grādiem varam samazināt uz 21 grādu," atzīst A. Kaupa.

"Lielā dzintara" darbiniekiem esot dotas instrukcijas sekot līdz elektrības izmantošanai – kabinetos un labierīcībās bez vajadzības neatstāt ieslēgtu apgaismojumu. "Tam atkārtoti un pastiprināti pievērsām uzmanību," akcentē valdes loceklis. Apgaismojums jau iepriekš samazināts tur, kur tas nav bijis tik nepieciešams, piemēram, evakuācijas kāpnēs – tur puse no LED spuldzēm nemaz neesot ieslēgtas. Visas, protams, nevarot izslēgt, jo tas apdraudētu drošību.

"Tā kā mēs jau katru gadu mazinām elektroenerģijas patēriņu, šogad tas nebūs ievērojamāki mazāks. Samazinot apkuri un apgaismojumu, ietaupīsim, bet būtisks lēciens tas nebūs," rezumē A. Kaupa.

Skolās – bez galējībām

"Mēs apzināmies situāciju un rēķināmies, ka energoresursu izmaksas varētu pieaugt," saka Liepājas Izglītības pārvaldes vadītājas palīdze komunikācijas jautājumos Renāte Meļķe, "taču – no otras puses – ir arī normatīvi, kas mums ir jāpilda, gan attiecībā uz temperatūru

mācību telpās, gan tāpat uz vēdināšanu, un mēs nevaram aiziet galējībās, kad bērni salst vai tieši otrādi – nav ko elpot, jo klases netiek vēdinātas." Pārvalde ir aicinājusi izglītības iestādes aprūpi robežās padomāt, kas ir tas, no kā var atteikties šajā brīdī, varbūt neiegādāties kaut ko, kas nav vitāli svarīgs, paanalizēt, ko katra iestāde var samazināt. "Patiesībā – par energoresursu taupīšanu varam piedomāt ikviens, pārskatot, kas paliek ieslēgts, kad, piemēram, dodamies prom no darba, vai esam izslēguši gaismu, vai nav lieks dekoratīvais apgaismojums, bez kā kādu brīdi varam iztikt," iespējas saskata R. Meļķe.

Tā kā Ezerkrasta sākumskolā īsteno ekoskolas programmu, ekonomijas jautājumi, sarunas par taupīšanu, resursu tiešām lietderīgu izlietošanu ir viens no uzdevumiem, apliecinā skolas direktore Dace Gedroviča. Viņa pastāsta, ka mācību gads sākas, ar bērniem pārrunājot, kā var taupīt elektrību skolas telpās. "Mēs arī klasēs sadalām pienākumus, un viens no tiem ir elektrības uzturēšana. Bērni paši seko līdzi, lai elektrība nedeg dienas gaišajā laikā." Gan pie elektrības slēdzīem, gan arī pie ūdens krāniem ir uzliktas zīmītes – "Lietojot taupīt". "Sarunas ar klases audzinātāju, bērniem, kāpēc mēs tā darām, manuprāt, ir pirmā mācīšanās un kopīgs redzējums par to, ka šādi mēs varam ietaupīt naudiņu, kas skolai ir svarīga," uzskata D. Gedroviča.

Vēl par taupības pasākumiem izglītības iestādē, kas saskaņots ar pašvaldību, – kopš pavasara skola no pulksten 16, kad pirmklasnieki devušies mājās no pagarinātās grupas, līdz septiņiem rītā ir atteikusies no aukstā ūdens uzsildīšanas, līdz ar to šajā laika periodā siltā ūdens nav. "Apkopējas pirms tam salej karsto ūdeni spaiņos, lai ir grūdu mazgāšanai. Kad sāk darbu, tad ūdens ir normālā istabas temperatūrā – tāds padzisis, un var mazgāt. Mēs to esam izrunājuši, un visiem ir skaidrs," teic D. Gedroviča. Savukārt apkures sezonā skola praktizē, ka pēc pulksten pieciem telpās ir mazāk grādu. "Vienkārši sakot, skola kļūst aukstāka, bet, sākot no pulksten sešiem rītā, temperatūra atkal tiek paaugstināta," pastāsta direktore. Arī āra apgaismojums skolas teritorijā nedegot visu nakti.

Nemot vērā pieaugošo dzīves dārdzību, skola patlaban apsver iespēju atteikties no papīra salvetēm roku slaucīšanai. "Ja pagājušajā gadā parakstījām pavadzīmi par vairāk nekā 300 eiro, tad tagad šī summa ir vairāk nekā 600 eiro. Tas pats daudzums, tās pašas lietas, bet cena ir dubultā. Alternatīva ir elektriskie roku žāvētāji, kas mums jau ir, tikai

līdz šim tos tik veiksmīgi neizmantojām. To gribam aktualizēt, bet, vai mums izdosies, nezinām. Bērnu klasēs ir daudz, un varbūt tas ir liels laika patēriņš, žāvējot rokas šādi, bet par to domājam. Patlaban ar skolotājiem pārrunājām, stāstīsim arī vecākiem."

Regulējami radiatori un darbinieku disciplīna

Dizaina viesnīca "Maestro Design Hotel" pirmajiem klientiem savas durvis vēra pirms trim gadiem un tūlīt pat saskārās ar kovidā pandēmijas uzliktajiem ierobežojumiem. "Pēc aizvadītājos gados iegūtās pieredzes un rūdiņuma šķiet, ka arī šo ziemu pārlaidīsim, neraugoties uz jaunajiem izaicinājumiem," teica viesnīcas vadītāja Gita Stankus. Par ziemas sezonu sākuši domāt jau pavasarī, apsverot dažādus scenārijus. Vadītāja atzīst, ka tas bijis tālredzīgs lēmums jau pirms laika atteikties no gāzes un pāriet uz "Liepājas enerģijas" piedāvāto apkuri. Numuros siltumu var regulēt. Izstrādāta shēma, kurai darbinieki seko, lai nevaicāzīgi netērētu elektroenerģiju. Kā tiešām veiksmīgu savas komandas sadarbību G. Stankus vērtēja to, ka vairāki darbinieki labprāt uzņēmūšies apvienot amatus.

Viesnīcas "Amrita" direktore Daiga Jansone savukārt pastāsta: "Zināmu mieru dod tas, ka mums ir noslēgts fiksētais tarifs ar elektrības piegādātāju un maksa par elektrību nemainīsies. Esam atteikušies no gāzes apkures, un arī tas vairs lielāku drošību par siltuma rēķiniem. Arī šoziem, tāpat kā visās iepriekšējās ziemās, ja nebūs klientu, slēgsim vienu vai vairākus viesnīcas stāvus. Tā ir pierasta taupības prakse. Istabīnās radiatori ir regulējami, un, kad nepieciešams, tos pirms viesu ierašanās laikus ieslēdzam." Par saprātīgu taupīšanu runāts arī ar darbiniekiem, uzņēmums saimnieko ar apdomu, bet viesi un viņu komforts nekādā ziņā necietīsot.

To pašu apliecināja viesnīcas "Art Hotel Roma" vadītāja Nika Siliņa, piebilstot, ka uzņēmumā vienmēr centušies taupīt resursus. Piemēram, kad viesis devies prom, tiek pārbaudīts, vai telpās nedeg elektrība, nav kļūdaini ieslēgts kondicionieris, lieki nesilst siltās grīdas utt. Numuros ir iespēja ieslēgt, izslēgt un regulēt apkuri. Atsevišķās telpās uzstādīti sensori, lai apgaismojums nedegtu lieki, tas iedegas, tikai reaģējot uz apmeklētāju kustību. "Viesnīcai ir savs iekšējais dārzis ar strūklaku, kas tumšā laikā tiek apgaismota. Ja agrāk lampiņas dega praktiski visu nakti, tad tagad tās izslēdz pulksten 23, kad slēdz iekšpagalma vārtus," vēl vienu ekonomēšanas piemēru nosauc N. Siliņa. ▶

EKSPERTS

Taupība nesīs augļus

Aigars Rostovskis, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents

Katrs uzņēmējs, gatavojoties ziemai, cenšas darīt, ko var. Iepriekšējās valdības energoresursu problēmu ir ielaidušas – tās turpināja sēdēt uz Krievijas "اداتas". Tagad pārkaršāšanās nepieciešama daudz straujāka. Vajadzība pēc decentralizētās enerģijas ražošanas bija jau sen – valdībai bija jāļauj daudz liberālāk būvēt vēju parkus, saules stacijas utt. Šobrīd tas viss notiek paātrinātā tempā, un tie uzņēmēji, kam ir iespēja, virzās prom no gāzes, pārejot uz citiem resursiem, kā arī īsteno dažādus taupības pasākumus. Katrā uzņēmumā jau ir sava specifika, ir arī tādi, kuri diemžēl nevar tik ātri pāriet uz citiem energoresursiem ražošanas jaudu un citu iemeslu dēļ. Tās būs smagas izvēles, un energoietilpīgā uzņēmumi noteikti jāatbalsta, lai tie tuvākā pusgada, gada laikā vienkārši nebankrotē. Izmaksas

šur tur ir vajprātīgas, un šī situācija tikai parāda, ko nozīmē, ja politiķi un sabiedrība iegrimst pašapmierinātībā, sēž uz "adatām" un neko nedara.

Labā ziņa ir tā, ka pašreizējā situācija liks un jau likusi visiem kustēties. Galvenā vēsts ir, ka mums jātaupa un jādecentralizējas. Latvijai faktiski pietiek dažādu savu resursu – mums ir koki, ūdens, kūdra, saule, vējš. Tikai nepieciešama vēlme. Pasaules prakse parāda, ka decentralizēta energoapgāde ir par kādiem 20% lētāka.

Runājot par taupību, katram uzņēmumam nepieciešams rūpīgi izpētīt visas energoizdevumu pozīcijas. Mēs savā uzņēmumā vispirms nofiksējam elektrības tarifu, lai tas "neiet kosmosā". Atslēdzām kondicionierus, kas ir septītā daļa no visiem energoizdevumiem. Noteikti mēģināsim darba telpās neļaut lietot sildītājus, ja kaut kur būs auksti, centīsimies to risināt. Vairs neizmantojam arī tādu ekstras kā strūklaku. Protams, nepieciešama arī milzīga disciplīna, piemēram, sekojot līdzi tam, lai pēc darba ir izslēgti visi datori. Esam arī pārlīkuši halogēnās spuldzes un uz jumtiem izvietosim saules paneļus. Tas viss ir process, taču katrā uzņēmumā nav vienas universālas formulas. Jāraugās, kur ir vislielākais patēriņš, un jānācās taupīt vai jāpievēršas citai rīcības kultūrai. Ilgtermiņā tas noteikti nesīs augļus – mainīsies attieksme pret energoresursiem, un, ja cilvēks pieradis taupīt, tad viņš arī būs mainījis savu uzvedības kultūru. ▶

UZZIŅAI

Daži padomi, kā taupīt uzņēmumos un iestādēs

- Lietot tualetē ūdens krānus, kas darbojas automātiski un dozēti, tikai tik, cik nepieciešams roku noskalošanai. Tas palīdzēs arī izbēgt no situācijām, kad kāds neauši aizmirst aizgriezt krānu. Ievietot tualetes poda skalojamajā kastē speciālu dozatoru, lai samazinātu ūdens apmēru, kāds tiek izmantots katrā ūdens nolaišanas reizē.
- Uzturēt kārtībā visas iekārtas. Ja kaut kas sabojājas, tek krāns, intensīvāk jāstrādā boilerim vai tamlīdzīgi, izmaksas, protams, aug. Tā pati tējkanna, vāra ūdeni ilgāk, ja sildelements ir apkaļķojies, un tāpat patērē vairāk elektrības. Vērts padomāt par ekonomiskāku iekārtu iegādi.
- Atbrīvojiet radiatorus no visa, kas tiem atrodas priekšā un traucē to siltumtelpi, – aizkariem, mēbelēm u.tml. Starp sienu un radiatoriem ieteicams ielikt siltumu atstarojošu materiālu (piemēram, foliju). Tas veicinās siltuma plūsmu virzienā uz telpu un nesildīs sienu.
- Nosiltiniet logus, ja tie ir veci un bojāti, tie jānomaina. Ja tas nav iespējams, jāaizlīmē, jānoblīvē visas logu un durvju spraugas. Ja logiem ir žalūzijas vai aizkari, kad vien tas ir iespējams, tās jāaizver. Upurējot gaismu, tādējādi iespējams taupīt siltumu.
- Telpu vēdināšana ieteicama iespējami intensīvāka un īsāku laiku, nevis palēnām un ilgstoši. Ja iespējams, vēdināšanas laikā ieteicams neregulēt radiatorus uz minimālāko temperatūru.
- Kritiski izvērtējiet sava uzņēmuma taupīgumu, piemēram, ir vērts parastās spuldzes nomainīt pret ekonomiskajām. Pēc darba dienas beigām pilnībā atslēdziet elektrības padevi visās ierīcēs, ko nav nepieciešams darbināt nepārtraukti.

AVOTI: SWEDBANK.BLOGS.LV; MAJASPARVALDNIJKS.LV; ABC.LV.